

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 148/2010-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. apríla 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. F. T., Ž., zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 v časti, v ktorej sa nedotkol ostatných výrokov rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 7 C 178/2005 z 23. septembra 2008 a v ktorej mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. F. T. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2009 doručená sťažnosť Ing. F. T., Ž. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. T. P., Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 v časti, v ktorej sa nedotkol ostatných výrokov rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 178/2005 z 23. septembra 2008 a v ktorej mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 C 178/2005 sa sťažovateľ domáhal náhrady škody, ušlého zisku, morálnej škody a nemajetkovej ujmy proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, Bratislava (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), a náhrady nemajetkovej ujmy proti Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, Bratislava (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), a Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru, Ulica 9. mája 1, Banská Bystrica (ďalej len „žalovaný v 3. rade“).

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 178/2005 z 23. septembra 2008 zaviazal žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť žalobcovi na nemajetkovej ujme sumu 1 000 000 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného zaniká povinnosť plnenia pre druhého až do výšky plnenia. V prevyšujúcej časti nároku na morálnu škodu žalobu zamietol. Okresný súd zaviazal sťažovateľa doplatiť na účet okresného súdu súdny poplatok za konanie 49 500 Sk, súčasne zaviazal žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania 89 351 Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného

zaniká povinnosť plnenia pre druhého. Žalovanému v 3. rade okresný súd náhradu trov konania nepriznal.

Sťažovateľ uviedol, že „súd prvého stupňa označil trovy konania sumu 52.000,- Sk ako súdny poplatok, 21.015,- Sk ako odmenu za zastupovanie, 836,- Sk ako DPH, 2.894,- Sk ako režijný paušál, 9.018,- Sk ako náhrada za stratu času a 3.588,- Sk ako cestovné. Trovy konania boli vyčíslené sťažovateľom celkom na sumu 847.452,- Sk. Z rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je možné zistiť prečo v tejto výške nepriznal trovy konania...

Úkony poskytnutej právnej služby boli vyčíslené podľa §§ 10, 14 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. (ďalej len vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov. Bez bližšieho odôvodnenia súd prvého stupňa priznal odmenu za zastupovanie za jeden úkon podľa § 11 ods. 1 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov. Bez bližšieho odôvodnenia nepriznal daň z pridanej hodnoty (DPH) za hotové výdavky a náhradu za stratu času. Z rozsudku súdu prvého stupňa vyplýva, že vychádzal pri výpočte odmeny za jeden právny úkon z právneho názoru vysloveného ÚS Praha-PR 19095 č. 3 (?) a Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co/256/2005.“

Krajský súd rozhodol o odvolaní žalovaného v 1. rade a žalovaného v 2. rade proti výroku v merite veci a o odvolaní sťažovateľa proti súvisiacemu výroku o trovách konania rozsudkom sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 tak, že zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola uložená povinnosť žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade zaplatiť sťažovateľovi na nemajetkovej ujme sumu 1 000 000 Sk spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného zaniká povinnosť plnenia pre druhého až do výšky plnenia tak, že sumu 33 193,92 € ako nemajetkovú ujmu uložil zaplatiť žalovanému v 1. rade. Výrok rozsudku okresného súdu, ktorým uložil žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade nahradiť sťažovateľovi trovy konania zmenil tak, že na ich úhradu sťažovateľovi zaviazal žalovaného v 1. rade. Ostatných výrokov rozsudku okresného súdu z 23. septembra 2008 sa krajský súd nedotkol. Súčasne nepriznal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

Sťažovateľ sa nestotožňuje so spôsobom výpočtu odmeny za právne zastupovanie tak, ako to potvrdil krajský súd, pretože „*takýto spôsob výpočtu je v rozpore s príslušným právnym predpisom a praxou všeobecných súdov. Súd mal pri výpočte trov právneho zastúpenia vychádzať z ust. § 10 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. teda z tarifnej odmeny advokáta za zastupovanie v občianskom konaní a iné úkony právnej služby. Sťažovateľ sa nestotožňuje s názorom, že v predmetnej veci nebolo možné hodnotu veci alebo práva vyjadriť v peniazoch alebo ak ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Tarifná hodnota za jeden úkon právnej služby je bez najmenších problémov zistiteľná z výšky uplatneného nároku náhrady nemajetkovej ujmy. Názor súdu prvého stupňa, ktorým odôvodnil svoj postup pri spôsobe výpočtu odmeny za zastupovanie neobstojí. Napríklad jedným z prostriedkov náhrady škody pri ujme na zdraví je bolestné a nikomu nenapadne, aby pri výpočte odmeny za právne služby sa nevychádzalo z výšky uplatneného bolestného, ale z výšky výpočtového základu.*“.

Ďalej sťažovateľ dáva do pozornosti konkrétne rozhodnutia všeobecných súdov, ktoré v konaní o ochranu osobnosti priznávajú v rámci výpočtu odmeny za zastupovanie tarifnú hodnotu za jeden úkon právnej služby podľa výšky uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, a poukazuje na to, že krajský súd v jeho právnej veci rozhodol diametrálne odlišne. V súvislosti s tým sťažovateľ vyslovuje názor, že „*odlišné rozhodnutia všeobecných súdov v rovnakých veciach môžu vykazovať znaky jurisdikčnej ľubovôle a byť z tohto hľadiska protiústavné a tým aj nezákonné*“.

Sťažovateľ tvrdí, že „*právna zástupkyňa sťažovateľa sa stala platiteľom DPH od 01. 09. 2008 a DPH si uplatnila len za úkony právnej služby vrátane režijného paušálu, náhrady za stratu času a nákladov na dopravu po tomto dátume. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa, ale vyplýva, že súd priznal DPH za 3 úkony v roku 2008, ale nepriznal DPH za režijný paušál, náhradu za stratu času a nákladov za cestovné. Odporca tento stav bez bližšieho vysvetlenia potvrdil.*“.

Za úplné arbitrárne a svojvoľné považuje sťažovateľ tvrdenie krajského súdu ako odvolacieho súdu, že „*v odvolacom konaní v merite veci nebol úspešný a preto mu neboli*

priznané trovy odvolacieho konania. Sťažovateľove postavenie sa vôbec rozhodnutím odporcu nezmenilo k horšiemu, pretože z jeho pohľadu nemalo význam či mu nemajetkovú ujmu zaplatí žalovaný v rade 1) alebo solidárne so žalovaným v rade 2). Zmena rozhodnutia súdu prvého stupňa odporcom rozhodne nebola neúspechom sťažovateľa v odvolacom konaní.“.

V súvislosti s uvedeným sťažovateľ namieta, že „v dôsledku nesprávneho arbitrárneho postupu súdu prvého stupňa, ktorý nenapravil odporca ako súd odvolací, musí zaplatiť sťažovateľ prevažujúcu časť trov konania z titulu trov právneho zastúpenia. Rovnako aj z dôvodu nezákonného rozhodnutia odporcu, ktorý dokonca ani nie je odôvodnený v súlade s výrokom rozsudku vo vzťahu k úspešnosti sťažovateľa v odvolacom konaní, musí sťažovateľ zaplatiť trovy odvolacieho konania z titulu poskytnutia právnej služby.“.

Sťažovateľ napokon tvrdí, že „postup konajúcich všeobecných súdov pri určení spôsobu výpočtu hodnoty úkonov právnej služby trpí vnútorným rozporom s ďalším postupom súdov v predmetnej veci. Súd prvého stupňa totiž pri vyrubení súdneho poplatku postupoval tak, že tento vyrubil percentom zo základného poplatku a pevnou sumou pri aplikácii položky 7b písm. b sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý je prílohou zákona SNR č. 71/1992 Zb. Nevyrubil teda súdny poplatok pevnou sumou ako je tomu v prípade, ak nemožno predmet konania oceniť peniazmi.“.

Na druhej strane úplne bezpredmetným spôsobom bez právnej argumentácie pri výpočte odmeny za úkony právnej služby tvrdí, že nemožno predmet konania oceniť peniazmi.“.

Je ústavne neakceptovateľné z pohľadu ústavných práv sťažovateľa, aby súdy v jednej a tej istej veci tvrdili, že predmet sporu možno oceniť peniazmi a na základe tohto názoru vyrubia súdny poplatok, ale zároveň tvrdia, že predmet sporu nemožno oceniť peniazmi a podľa tohto názoru ocenia úkony právnej služby.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil, že:

«1) Základné práva sťažovateľa Ing. F. T. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd a základné právo vlastníť majetok a základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co/5/09-610 z 26. 03. 2008 (sťažovateľ má zrejme na mysli dátum vydania rozsudku „z 26. 03. 2009“, pozn.) v časti, v ktorej sa nedotkol ostatných výrokov rozsudku okresného súdu a v ktorej nepriznal sťažovateľovi náhradu trov odvolacieho konania porušené boli.

2) Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co/5/09-610 z 26. 03. 2008 v časti, v ktorej sa nedotkol ostatných výrokov rozsudku okresného súdu a v ktorej nepriznal sťažovateľovi náhradu trov odvolacieho konania zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3) Ing. F. T. priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 4.000,- EUR (slovom štyritisíc eur), ktoré je Krajský súd v Banskej Bystrici povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacoch od právoplatnosti tohto nálezu.

4) Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti nálezu nahradiť trovy konania sťažovateľovi, na účet právneho zástupcu JUDr. T. P. tak ako budú vyčíslené na výzvu Ústavného súdu SR.»

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 v časti, v ktorej sa nedotkol ostatných výrokov rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 178/2008 z 23. septembra 2008 a v ktorej mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

K porušeniu označených práv napadnutými výrokmi rozsudku krajského súdu z 26. marca 2009 došlo podľa sťažovateľa tým, že krajský súd:

- potvrdil spôsob výpočtu odmeny za právne zastupovanie sťažovateľa v prvostupňovom konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, keď pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vychádzal z 1/13 výpočtového základu podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, a nie podľa § 10 ods. 3 tejto vyhlášky, a to aj napriek tomu, že podľa tvrdenia sťažovateľa *„tarifná hodnota za jeden úkon právnej služby je bez najmenších problémov zistiteľná z výšky uplatneného nároku náhrady nemajetkovej ujmy“*,

- potvrdil bez bližšieho vysvetlenia priznanie uplatnenej dane z pridanej hodnoty len za úkony právnej služby právnej zástupkyne sťažovateľa, a nie aj za režijný paušál, náhradu za stratu času a nákladov za cestovné,

- konštatoval neúspech sťažovateľa v odvolacom konaní, a preto mu nepriznal trovy odvolacieho konania.

V sťažnosti je oddelený petit od jej ostatných častí. Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť návrhom platí zvlášť pre petit, čo znamená, že ústavný súd rozhoduje o porušení práv a slobôd v rozsahu, ako ho vymedzí sťažovateľ (pred ústavným súdom kvalifikovane zastúpený advokátkou) v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu (petite).

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že ochrana základných práv a slobôd v konaní pred ústavným súdom je poskytovaná proti konkrétne vymedzeným porušovateľom označených práv a slobôd, ktorí majú právomoc (kompetenciu) konať a rozhodovať o otázkach spojených so základnými právami a slobodami v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy. Je na sťažovateľovi, aby uviedol konkrétny orgán verejnej moci, ktorý je v jeho veci oprávnený a povinný chrániť základné práva a slobody v rozsahu vymedzenom konkrétnymi všeobecnými záväznými právnymi predpismi, predovšetkým zákonmi a jeho úkony, ktoré namieta (§ 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ v návrhu na rozhodnutie ústavného súdu v súvislosti s porušením označených základných práv namietal len časť rozsudku krajského súdu z 26. marca 2009, a to tú, v ktorej sa odvolací súd nedotkol ostatných výrokov rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 178/2005 z 23. septembra 2008 a v ktorej mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Žiadal ju (napadnuté výroky) zrušiť a vrátiť vec v tomto rozsahu okresnému súdu na ďalšie konanie.

Keďže v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania (okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone – čo nie je tento prípad), aj pokiaľ ide o označenie právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili základné práva alebo slobody, ústavný súd ďalej preskúmaval a rozhodoval o sťažnosti v tom rozsahu, v ktorom sťažovateľ namietal rozsudok krajského súdu sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009.

1. Sťažnosť v prvom rade smeruje proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 v časti, v ktorej sa nedotkol ostatných výrokov rozsudku okresného súdu sp. zn. 7 C 178/2008 z 23. septembra 2008.

Ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 178/2008, ako aj z vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr 4007/2010 z 19. marca 2010, doručeného ústavnému súdu 23. marca 2010, obsahujúceho podrobnú chronológiu úkonov prvostupňového súdu aj odvolacieho súdu vo veci samej zistil, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 178/2008 z 20. septembra 2007 zamietol žalobu sťažovateľa o náhradu škody a ušlého zisku od žalovaného v 1. rade a rovnako zamietol jeho žalobu o morálnu škodu vo výške 20 000 000 Sk od žalovaného v 1. rade. Zároveň uložil žalovanému v 1. rade zaplatiť sťažovateľovi nemajetkovú ujmu vo výške 1 000 000 Sk a vo zvyšnej časti žalobu o nemajetkovú ujmu zamietol. Rozhodol o povinnosti sťažovateľa doplatiť súdny poplatok a zaviazal žalovaného v 1. rade zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov prvostupňového konania. Zároveň zaviazal sťažovateľa zaplatiť žalovanému v 2. rade náhradu trov konania a žalovanému v 3. rade náhradu trov konania nepriznal. Toto rozhodnutie na základe podaného odvolania preskúmal krajský súd ako odvolací súd, ktorý rozsudkom sp. zn. 12 Co 305/2007 z 28. februára 2008 rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa na náhradu škody a ušlého zisku od žalovaného v 1. rade potvrdil [v tejto časti bol predmetný rozsudok krajského súdu zrušený nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 339/08 z 25. novembra 2008 a vo veci ďalej konal krajský súd a okresný súd, pričom konanie v tejto časti (náhrada škody a ušlého zisku) nie je dosiaľ právoplatne ukončené], ostatné výroky rozsudku okresného súdu zrušil a vec vrátil okresnému súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní (o nemajetkovú ujmu a morálnu škodu) okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 178/2005 z 23. septembra 2008 rozhodol takto:

„Súd zaväzuje žalovaného 1) a žalovaného 2) zaplatiť žalobcovi na nemajetkovej ujme sumu 1 000 000,-- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného zaniká povinnosť plnenia pre druhého, až do výšky plnenia.

V prevyšujúcej časti nároku na morálnu škodu žalobu zamieta.

Súd zaväzuje žalobcu doplatiť na účet tunajšieho súdu na súdnom poplatku za konanie 49 500,-- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, pripojeným príkazom na úhradu.

Súd zaväzuje žalovaného 1) a žalovaného 2) zaplatiť žalobcovi na náhrade trov konania 89 351,-- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, na účet právnej zástupkyne žalobcu advokátky JUDr. T. P., Ž., spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného zaniká povinnosť plnenia pre druhého, až do výšky plnenia.

Žalovaný 3) nemá právo na náhradu trov konania. “

Krajský súd na základe odvolania sťažovateľa proti výroku rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania a odvolania žalovaných v 1. a 2. rade vo veci samej rozhodol rozsudkom sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 tak, že:

„Mení rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým bola uložená povinnosť žalovaným 1) a 2) zaplatiť žalobcovi na nemajetkovej ujme sumu 1.000.000,– Sk do 3 dní spoločne a nerozdielne s tým, že plnením jedného zaniká povinnosť plnenia pre druhého až do výšky plnenia tak, že sumu 33.193,92 Eur ako nemajetkovú ujmu je povinný zaplatiť žalovaný na 1) mieste do 3 dní.

Výrok rozsudku okresného súdu, ktorým uložil žalovaným 1) a 2) nahradiť žalobcovi trovy konania mení tak, že žalovaný 1) je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 2.965,91 Eur do 3 dní na účet advokátky JUDr. T. P., vedený v... v lehote 3 dní.

Ostatných výrokov rozsudku okresného súdu sa nedotýka.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznáva. “

Z obsahu rozsudku krajského súdu vyplýva, že výrokmi, ktorých sa odvolací súd nedotkol, a to z dôvodu, že neboli žiadnym z účastníkov konania napadnuté, boli výroky okresného súdu týkajúce sa zamietnutia žaloby sťažovateľa v prevyšujúcej časti nároku na morálnu škodu a povinnosti sťažovateľa doplatiť súdny poplatok za konanie.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatoval, že sťažovateľ síce v petite sťažnosti namieta porušenie označených základných práv rozsudkom krajského súdu v časti, v ktorej

sa nedotkol uvedených výrokov rozsudku okresného súdu, sťažnosť vo vzťahu k tejto časti však neobsahuje žiadne odôvodnenie. Ústavný súd nezistil relevantné skutočnosti k namietanému porušeniu ani z obsahu príloh, ktoré sťažovateľ predložil.

Na druhej strane z obsahu sťažnosti vyplýva, že podstatnou súčasťou argumentácie sťažovateľa je námietka vzťahujúca sa na časť príslušných rozsudkov okresného súdu a krajského súdu týkajúcu sa náhrady trov konania pred súdom prvého stupňa (spôsob výpočtu odmeny za právne zastupovanie sťažovateľa a spôsob jej zvýšenia o uplatnenú daň z pridanej hodnoty), ktorých výšku priznanú okresným súdom odvolací súd síce potvrdil, ale na ich náhradu zaviazal už len žalovaného v 1. rade. Z napadnutého rozsudku krajského súdu pritom zjavne vyplýva, že výrokom, ktorým zmenil výrok rozsudku okresného súdu, ktorým uložil žalovaným v 1. a 2. rade nahradiť žalobcovi (sťažovateľovi) trovy konania, sa odvolací súd „dotkol“ tohto výroku rozsudku okresného súdu tak, že ho zmenil. Zo znenia petitu, ktorý bol pre ústavný súd pri posudzovaní námietok sťažovateľa určujúci, ale vyplýva, že tento výrok napadnutého rozsudku krajského súdu sťažovateľ sťažnosťou (jej petitom) nenamieta, a preto ústavný súd o tejto námietke ani nemohol rozhodnúť.

Z uvedených dôvodov v tejto časti sťažnosť sťažovateľa ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

2. Predmetom druhej časti sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu výrokom rozsudku krajského súdu sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009, ktorým mu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania.

Sťažovateľ nesúhlasí s rozhodnutím krajského súdu, podľa ktorého „v odvolacom konaní... nebol úspešný a preto mu neboli priznané trovy odvolacieho konania“. Pritom tvrdí, že „zmena rozhodnutia súdu prvého stupňa odporcom rozhodne nebola neúspechom sťažovateľa v odvolacom konaní...“.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy zákonodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

K porušeniu ústavou garantovaného práva na súdnu ochranu, resp. analogického práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by mohlo dôjsť rozhodnutím všeobecného súdu nielen tým, ak by tento fakticky odňal možnosť komukoľvek domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (napr. II. ÚS 8/01), ale aj tým, ak by tento súd rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (napr. I. ÚS 241/07), alebo vtedy, ak by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. III. ÚS 264/05).

Podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

Podľa § 142 ods. 2 OSP ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Podľa § 142 ods. 3 OSP aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu; v takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta počíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Podľa § 224 ods. 1 OSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvého stupňa platia i pre odvolacie konanie.

Rozhodovanie o náhrade trov konania je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997). Práva na súdnu ochranu a v jeho rámci náhrady trov súdneho konania sa možno domáhať len spôsobom a v medziach zákona, ktorý upravuje podmienky na jej priznanie (čl. 51 ods. 1 ústavy).

Ústavný súd posudzuje problematiku náhrady trov konania zásadne iba v ojedinelých prípadoch a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o náhrade trov konania pristupuje len za celkom výnimočných okolností (IV. ÚS 248/08, IV. ÚS 182/09). Je v zásade vo výlučnej právomoci všeobecných súdov posúdiť mieru úspechu strán podľa § 142 ods. 2 OSP a na základe toho rozhodnúť o ich pomernom rozdelení alebo vyslovení, že žiaden z účastníkov nemá na náhradu trov právo. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o trovách konania iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany (III. ÚS 209/04, IV. ÚS 115/03). Európsky súd pre ľudské práva v rámci svojej judikatúry vyslovil, že právo na spravodlivý proces zahŕňa aj právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (napr. *Georgidias v. Grécko* z 29. mája 1997, Recueil III/1997).

V okolnostiach prípadu krajský súd ako odvolací súd rozsudkom sp. zn. 12 Co 5/2009 z 26. marca 2009 na základe odvolania žalovaných v 1. a 2. rade zmenil rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým im bola spoločne a nerozdielne uložená povinnosť zaplatiť sťažovateľovi na nemajetkovej ujme sumu 1 000 000 Sk s tým, že na zaplatenie uvedenej sumy zaviazal len žalovaného v 1. rade. Inak sa odvolací súd *„s odôvodnením rozhodnutia súdu I. stupňa stotožňuje pokiaľ ide o zistenie skutkového stavu, aj pokiaľ ide o právnu kvalifikáciu v súvislosti s posúdením nároku žalobcu“*.

Krajský súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa, že požadované odškodnenie vo svojom základe je opodstatnené, avšak na rozdiel od okresného súdu dospel k záveru, že za zásah do práv sťažovateľa je zodpovedný žalovaný v 1. rade, čo premietol aj do uloženia povinnosti vo vzťahu k tomuto subjektu.

Z relevantnej časti odôvodnenia rozsudku krajského súdu vyplýva, že:

„Výška priznanej nemajetkovej ujmy je odôvodnená primeranosťou v obdobných prípadoch a pokiaľ ide o výšku nebola napadnutá odvolaním ani zo strany žalobcu, ani zo strany žalovaných, ktorí skôr popierali svoju zodpovednosť a žiadali návrh zamietnuť. Aj keď pôvodne žalobca žiadal priznať samostatné sumy z oboch nárokov, tak ako boli uvedené nielen v návrhu na začatie konania, ale aj v priebehu I. stupňového konania, potom treba vychádzať z jeho prednesu na pojednávaní pred súdom I. stupňa, kde upravil svoj

nárok na sumu 1.000.000,- Sk a z odškodnenia podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru sumou 20.000.000,-Sk. Z oboch nárokov súd priznal sumu 1.000.000,- Sk a pre neprímeranosť požiadavky vo zvyšku žalobu zamietol. V tomto smere žalobca nepodal odvolanie, teda sa s výškou odškodnenia uspokojil. Žalovaný na 1) mieste síce odvolanie podal, ale jeho odvolanie nebolo dôvodné.“

V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd v súvislosti s rozhodnutím o trovách konania dospel k záveru, že „... výpočet náhrady trov je správny a odvolanie žalobcu nepovažoval za dôvodné. V závislosti s vyriešením otázky zodpovednosti však zmenil tento výrok rozsudku okresného súdu v tom, že povinnosť nahradiť trovy vznikla len žalovanému na 1) mieste.

Námietka, že okresný súd nesprávne aplikoval ustanovenia vyhlášky č. 655/04 Z. z. nie je namieste. Dovoľávať sa ustálenej súdnej praxe a vytýkať okresnému súdu, že iné rozhodnutie môže vykazovať znaky ľubovôle a nezákonnosti môže účastník, iba v prípade, že názor vyslovený súdom je neodôvodnený a neopodstatnený, pretože existujú výlučne iné rozhodnutia prezentujúce odlišný názor, ktoré sú známe. Pokiaľ však existujú pri rozhodovacej činnosti súdov aj odlišné rozhodnutia, je legitímne, aby sudca, ktorý je viazaný iba Ústavou SR, zákonom, medzinárodnou zmluvou, vychádzal aj z iného rozhodnutia, ktoré je známe a na ktoré poukázal. Treba dodať, že rozhodnutie okresného súdu o náhrade trov konania nie je v rozpore s tvrdením žalobcu, že pre rozhodnutie platí princíp úspechu, dokonca možnosť aplikácie ust. § 142 ods. 3 O. s. p. Aj odvolací súd vychádza z názoru, že spor o právo na ochranu osobnosti je vecou, ktorú nie je možné oceniť peniazmi. Ustálená judikatúra všeobecných súdov sa týka nie toho, z akého základu súd určí odmenu advokáta za poskytnuté právne služby, ale princípu úspešnosti napriek tomu, že návrhu nebolo vyhovené v celom rozsahu, lebo súd sa riadil pri určení výšky odškodnenia voľnou úvahou.

Ani námietka, že nebola priznaná DPH z ostatných zložiek trov právneho zastúpenia okrem odmeny nie je namieste. V rámci judikovania odvolacieho súdu vychádza tento súd z právnej úpravy, podľa ktorej má advokát, ktorý je platiteľom DPH nárok iba na DPH z odmeny, nie z ostatných priznaných zložiek trov konania.“

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že „účastníci neboli v odvolacom konaní úspešní, preto im náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd nepriznal. Žalovaný na 1) mieste sa práva na náhradu trov výslovne vzdal, a žalovaný na 2) mieste trovy, ktoré mu vznikli nevyčísli. Žalobca nemal úspech ani v rámci vlastného odvolania, ale ani vo veci samej, keď žiadal rozsudok okresného súdu potvrdiť.“.

Toto odôvodnenie krajského súdu nemožno – odhliadnuc od toho, že je pomerne stručné – považovať podľa názoru ústavného súdu za odporujúce citovaným článkom ústavy a dohovoru. Pokiaľ § 157 ods. 2 OSP ustanovuje aj „stručnosť“ odôvodnenia, týka sa to predovšetkým odôvodnenia o trovách konania. Podľa názoru ústavného súdu odôvodnenie o trovách konania treba posudzovať v kontexte celého rozhodnutia (I. ÚS 230/04, III. ÚS 53/06). Ak krajský súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia akcentoval najmä to, že podľa záverov, ku ktorým došiel, nemožno zo strany sťažovateľa hovoriť o jeho úspechu v odvolacom konaní, podľa názoru ústavného súdu krajský súd odôvodnil namietané uznesenie ústavne akceptovateľným spôsobom.

V súvislosti so sťažovateľovým prejavom nespokojnosti s namietaným výrokom rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude splňať očakávania a predstavy účastníka konania. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a bez znakov arbitrárnosti. V opačnom prípade nemá ústavný súd dôvod zasahovať do postupu a rozhodnutí súdov, a tak vyslovovať porušenia základných práv (obdobne napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 162/05).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatoval, že medzi napadnutým výrokom rozsudku krajského súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala, že mohlo dôjsť k ich porušeniu. Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne

neopodstatnenú, a to aj v rozsahu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. apríla 2010